

den øvrige Del af Lovforslaget angaar, maa jeg tilstaa, at jeg er en bestemt Modstander af det Princip, som ligger til Grund derfor. Jeg anser Bestemmelserne fra § 5 og videre for et betydeligt Tilbagestrid fra de Tændtser, der gjorde sig gjældende her i Xinget i 1867. Dengang havde man slet ikke Xrang til slige Bestemmelser, og hvorfor? Fordi der var Overflødigbed paa Arbeidskraft, saa at ikke alene de Husbonder, som betalte godt og behandlede deres Folk godt, men ogsaa de, der betalte mindre godt og behandlede deres Folk mindre godt, til enhver Tid kunde faae Xyende i deres Xjeneste; og Xyender, som havde Vanskelighed ved ved Skiftetid at faae Xjeneste, betænkte sig naturligt paa, naar det overhoved var vanskeligt at faae Xjeneste, da at forlade deres Xjeneste og søge Xjeneste i Utide. Smidlertid kom den fransk-tydske Krig og den store økonomiske Udvikling, som medførte, at der blev et overordentligt Begjær efter Arbeide. Det havde naturligtvis tilfølgel, at det blev vanskeligt ogsaa for Folk, som betalte godt og behandlede Xyendet godt, at faae Xyende, og endnu vanskeligere for Folk, som betalte slet og behandlede Xyendet slet, at faae Folk og beholde dem. Jeg tror egentlig talt, at det nærmest var de sidste, der sølte Xlemperne ved, at man ikke havde strenge Bestemmelser i Lovgivningen, som værned mod Brud paa Xyendekontrakter. Jeg tror imidlertid, at det vil være aldeles forgjæves at vælge den Vej, man her har valgt for at værne om disse Kontraktens Ubrødelighed, og ialfsald tror jeg, at man vil begaa en stor Uretfærdighed, en faktisk Uretfærdighed ved at skrive Love som disse, og jeg tror heller ikke, at Loven overhoved vil have nogen gavnlig Virkning for Husbonden. Det er jo nemlig udelukkende Husbonden, man tilfsigter at beskytte ved Lovforslaget; man tenker faktisk ikke paa Xyendet, thi om end Xyendet er taget med her, saa veed man af Erfaring, at de Tilfsælde, hvor Husbonden bryder Kontrakten, ere saa sjældne, at de Bestemmelser, der indeholdes i Loven, saa godt som ingen praktisk Anvendelse ville faae. — Hvad vil nu Xølgen være af, at vi vedtage Bestemmelser som disse? Jeg indrømmer, at det vil være meget farligt i det Tilfsælde, at vi antog, at den økonomiske Udvikling tog den Retning, den havde for et Par Aar siden, nemlig, at der var Arbeidskraft i Overflødigbed, thi saa antager jeg, at denne Lov kun vil have den Virkning, at Xyendet, naar det kommer til Erkjendelse af, at en Xyendekontrakt er en Kontrakt, som det er overordentlig vanskeligt og farligt at bryde fra dets Side, vil, inden det indlader sig i Xjenesten, anstille de alleromhyggeligste Underfølgelser om, hvorledes vedkommende Husbond, hos hem det agter at tage Xjeneste, behandler sit Xyende, og vi ville da komme nærmere til det Forhold, der tidligere har været omtalt her i Salen, nemlig at Husbonden bliver

nødsaget tel at forsyne sig med Studsmaalsbog, og hvis det sker, ville de Folk, der overhoved have Ondt ved at faae Xyende og beholde det, være meget ilde stødte. Men der er ikke stor Udsigt til, at Forholdene udvikle sig i den Retning; der er meget mere Sandsynlighed for, at der vil blive meget rigelig Arbeidskraft, og at det som Xølge deraf vil blive vanskeligt for Xyendet at faae Xjeneste. Medens nu Kontraktforholdet i det Dieblit, da der er rigelig Xfterfølgel efter Arbeidskraft, kan betragtes som et aldeles frit Kontraktforhold, er det ikke længere frit i det Dieblit, Xyendet har Valget mellem at lide Nød og at tage en Kondition, hvor det er slet lønnet og slet behandlet; naar Xyendet, som har Valget mellem at lide Nød og at tage Kondition, hvor det bliver slet behandlet og slet lønnet, vælger det Sidste, kan man ikke sige, at det er en fuldstændig fri Kontrakt, og faktisk vil det blive de Kontraktforhold, som ville blive beskyttede af Loven. De Husbonder, der betale deres Xyende godt og behandle det godt, fra dem løber Xyendet sjældent eller aldrig, men de, som betale slet og behandle slet, dem løber Xyendet fra, og det er i Virkeligheden dem, som ville komme til at nyde Godt af de Bestemmelser, som indeholdes i denne Lov. Jeg finder nu ikke, at det er en Opgave for Staten at beskytte slige Forhold, i alt Fald ser jeg ikke, at det er nogen værdig Opgave, og jeg kan derfor ikke indlade mig paa at stemme for denne Lov, medmindre den bliver forandret i en saa ganske overordentlig Grad, at den neppe er til at gjenkjende.

D. Christensen: Ved Behandlingen af dette Lovforslag tror jeg, at det er fuldkomment rigtigt ikke alene at se paa dette, men at kaste Blikket noget tilbage i Xiden og mindes den Tid, da Loven af 10de Mai 1854 udkom. Da faae Forholdene noget anderledes ud, end de nu gjøre, og naturligtvis ganske anderledes, end de faae ud for omtrent 2 Aar siden. Dengang var, idetmindste paa den Xgn, jeg er fra, den almindelige Mening angaaende den nævnte Lov den, at Loven var i meget høi Grad streng lige over for Xyendet. Den Paragraf, der særlig faldt i Xinene, var § 41, og naar man nu betænker, at den foreliggende Lov i Et og Alt refererer sig og henviser til Loven af 1854, nemlig, for saa vidt den taler om, at Xyendet forlader sin Xjeneste, saa bliver det altsaa den nævnte Paragraf, der kommer til at spille en Hovedrolle i den Xempeende. Jeg vil for mit Vedkommende indrømme, at de Folk, der paa hin Tid omtalte Bestemmelserne i denne Paragraf som noget Afstrækkende, ikke have set saa meget skæv paa disse Forhold. Jeg skal her blot nævne, hvorledes Husbonden har Xet til at affædigge et Xyende uden Videre, naar det tillader sig fornærmelige Xttringer imod ham, hans Familie eller Nogen, der paa hans Vegne har at